

Ulančano množenje matrica

Ime: Mirjana Jukić-Bračulj
Predmet: Oblikovanje i analiza algoritama
Zagreb, 18.1.2016.

Sadržaj:

- Ponavljanje

Sadržaj:

- Ponavljanje
- Opis problema

Sadržaj:

- Ponavljanje
- Opis problema
- Rekurzivno rješenje

Sadržaj:

- Ponavljanje
- Opis problema
- Rekurzivno rješenje
- Dinamičko programiranje

Sadržaj:

- Ponavljanje
- Opis problema
- Rekurzivno rješenje
- Dinamičko programiranje
- Složenost algoritma

Sadržaj:

- Ponavljanje
- Opis problema
- Rekurzivno rješenje
- Dinamičko programiranje
- Složenost algoritma
- Primjeri i zaključak

Ponavljanje

- Množenje matrica je asociativno

$$A(BC)=(AB)C$$

Ponavljjanje

- Množenje matrica je asociativno

$$A(BC)=(AB)C$$

- Algoritam za množenje matrica dimenzija $a \times b$ i $b \times c$:

```
for(int i=0; i<a; ++i)
```

```
    for(int j=0; j<c; ++j)
```

```
        for(int k=0; k<b; ++k)
```

```
            c[i][j]+=a[i][k]*b[k][j]
```


Ponavljanje

- Za izračunati jedan element umnoška treba nam b množenja.

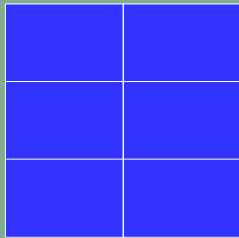
Ponavljjanje

- Za izračunat jedan element umnoška treba nam b množenja.
- Za izračunat njih axc treba nam $axbxc$ množenja.

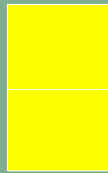

Primjer:

- Uzmimo 3 matrice A, B, C

3×2

2×1

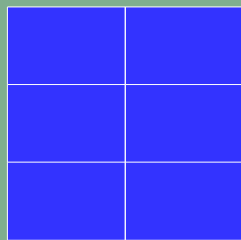

1×3

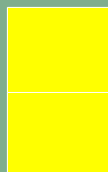

Primjer:

- Uzmimo 3 matrice A, B, C

3×2

2×1

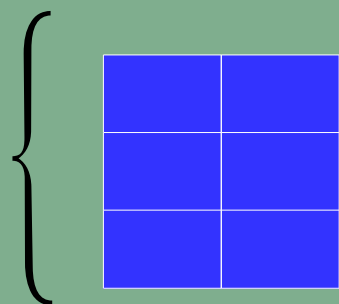

1×3

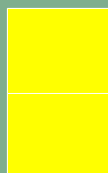

Kojim ćemo redoslijedom množiti matrice?

Prvi način:

$$3 \times 2$$

$$2 \times 1$$

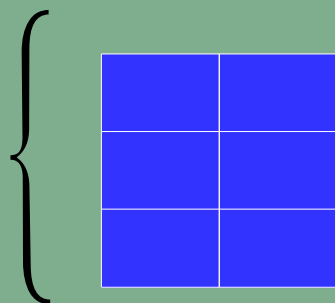

$$1 \times 3$$

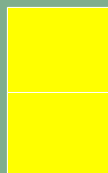

Prvi način:

$$3 \cdot 2 \cdot 1 + 3 \cdot 1 \cdot 3 =$$
$$6 + 9 =$$
$$15$$

$$3 \times 2$$

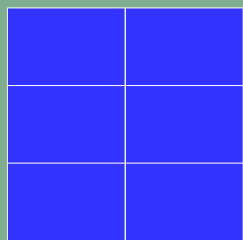
$$2 \times 1$$

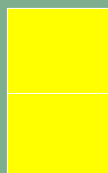
$$1 \times 3$$

Drugi način:

$$3 \times 2$$

$$2 \times 1$$

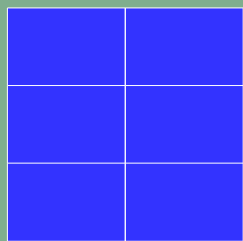
$$1 \times 3$$

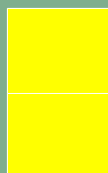

Drugi način:

$$2 \cdot 1 \cdot 3 + 3 \cdot 2 \cdot 3 =$$
$$6 + 18 =$$
$$24$$

$$3 \times 2$$

$$2 \times 1$$

$$1 \times 3$$

Opis problema

- Neka je dan niz matrica $A_1, \dots, A_n$

Opis problema

- Neka je dan niz matrica $A_1, \dots, A_n$
- Matrica A_i je dimenzija $p_{i-1} \times p_i$

Opis problema

- Neka je dan niz matrica $A_1, \dots, A_n$
- Matrica A_i je dimenzija $p_{i-1} \times p_i$
- Treba postaviti zagrade u umnošku $A_1 \dots A_n$ tako da broj operacija množenja skalara bude minimalan

Opis problema

- Neka je dan niz matrica $A_1, \dots, A_{n-1}$
- Matrica A_i je dimenzija $p_{i-1} \times p_i$
- Treba postaviti zagrade u umnošku $A_1 \dots A_n$ tako da broj operacija množenja skalara bude minimalan

Napomena: cilj nam je samo odrediti poredak kojim množimo matrice, nećemo ih množiti!

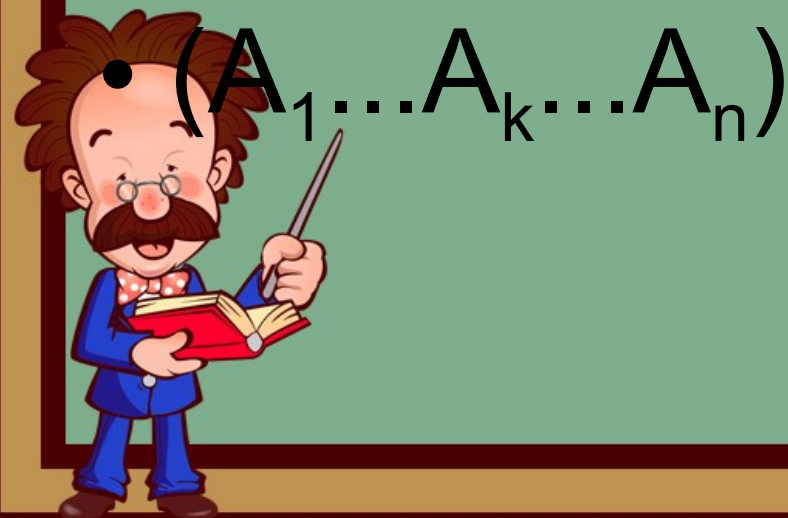
Koliko imamo takvih poredaka?

- Označimo s $P(k)$ broj načina na koji možemo u potpunosti postaviti zagrade za k matrica.

Koliko imamo takvih poredaka?

- Označimo s $P(k)$ broj načina na koji možemo u potpunosti postaviti zagrade za k matrica.
- Neka je $k \in \{1, \dots, n\}$ proizvoljan. Postavimo zagrade na sljedeći način.

Koliko imamo takvih poredaka?

- Označimo s $P(k)$ broj načina na koji možemo u potpunosti postaviti zagrade za k matrica.
- Neka je $k \in \{1, \dots, n\}$ proizvoljan. Postavimo zagrade na sljedeći način.

Koliko imamo takvih poredaka?

- Za svaki k ukupan broj načina je $P(k)P(n-k)$

Koliko imamo takvih poredaka?

- Za svaki k ukupan broj načina je $P(k)P(n-k)$
- Zbog proizvoljnosti od k imamo da

$$P(n) = \sum_{k=1}^n P(k)P(n-k)$$

$$P(1) = 1$$

Riješenje rekurzije – Catalanovi brojevi

- Vrijedi:

- $$P(n) = \frac{1}{n} \times \binom{2n-2}{n-1} \approx \frac{4^n}{4\sqrt{\pi n}^{1.5}}$$

Riješenje rekurzije – Catalanovi brojevi

- Vrijedi:

- $$P(n) = \frac{1}{n} \times \binom{2n-2}{n-1} \approx \frac{4^n}{4\sqrt{\pi n}^{1.5}}$$

- Dakle, $C_n = P(n-1)$ pri čemu su s C_n označeni Catalanovi brojevi

Riješenje rekurzije – Catalanovi brojevi

- Vrijedi:

- $$P(n) = \frac{1}{n} \times \binom{2n-2}{n-1} \approx \frac{4^n}{4\sqrt{\pi n}^{1.5}}$$

- Dakle, $C_n = P(n-1)$ pri čemu su s C_n označeni Catalanovi brojevi

$$C_n = \Omega\left(\frac{4^n}{n^{1.5}}\right)$$

Rješenje rekurzije – Catalanovi brojevi

- Pronalazak broja množenja skalara za pojedini način postavljanja zagrada je složenosti $\Theta(n)$

Rješenje rekurzije – Catalanovi brojevi

- Pronalazak broja množenja skalara za pojedini način postavljanja zagrada je složenosti $\Theta(n)$
- Pa je ukupna složenost pronalaska rješenja

$$\Omega\left(\frac{4^n}{\sqrt{n}}\right)$$

Dinamičko programiranje

- Pretpostavimo da smo za neki k dobili sljedeće:

$$A_1 \dots A_k = A_{1 \dots k}$$

$$A_{k+1} \dots A_n = A_{k+1 \dots n}$$

Dinamičko programiranje

- Pretpostavimo da smo za neki k dobili sljedeće:

$$A_1 \dots A_k = A_{1\dots k}$$

$$A_{k+1} \dots A_n = A_{k+1\dots n}$$

- Kako odabrati pravi k ? Kako postaviti zagrade u umnošcima $A_1 \dots A_k$ i $A_{k+1} \dots A_n$?

Dinamičko programiranje

- Rješenja problema čuvamo u tablici

j

i	$m[i][j]$		

Minimalan broj množenja za umnožak $A_i \dots A_j$
 $m[i][i]=0$

Dinamičko programiranje

- Tablicu popunjavamo po sljedećoj rekurziji

$$m[i][j] = \min_{i \leq k < j} (m[i][k] + m[k+1][j] + p_{i-1} p_k p_j)$$

Dinamičko programiranje

```
Matrix-Chain(array p[1,..., n]) {  
    array s[1,...,n-1, 2,..., n]  
    for i=1 to n do m[i][i]=0;  
    for L=2 to n do {  
        for i=1 to n-L+1 do {  
            j=i+L-1  
            m[i][j]=INFINITY;  
            for k=1 to j-1 do {  
                q=m[i][k]+m[k+1][j]+p[i-1]p[k]p[j];  
                if(q<m[i][j]) {  
                    m[i][j]=q;  
                    s[i][j]=k;  
                }  
            }  
        }  
    }  
    return m[1][n] and s;  
}
```


Dinamičko programiranje-ilustracija

- Primjer: Neka su A_1, A_2, A_3, A_4 matrice dimenzija redom $10 \times 30, 30 \times 5, 5 \times 60, 60 \times 70$. Brojevi $m[i][j]$ se računaju na sljedeći način:

Dinamičko programiranje-ilustracija

0			
	0		
		0	
			0

Dinamičko programiranje-ilustracija

0	1500		
	0	9000	
		0	21000
			0

Dinamičko programiranje-ilustracija

0	1500	4500	
	0	9000	31500
		0	21000
			0

Dinamičko programiranje-ilustracija

0	1500	4500	26000
	0	9000	31500
		0	21000
			0

Dinamičko programiranje-složenost

- Prostorna složenost je $O(n^2)$
- Vremenska složenost je $O(n^3)$ zato što imamo tri petlje od po maksimalno n prolazaka

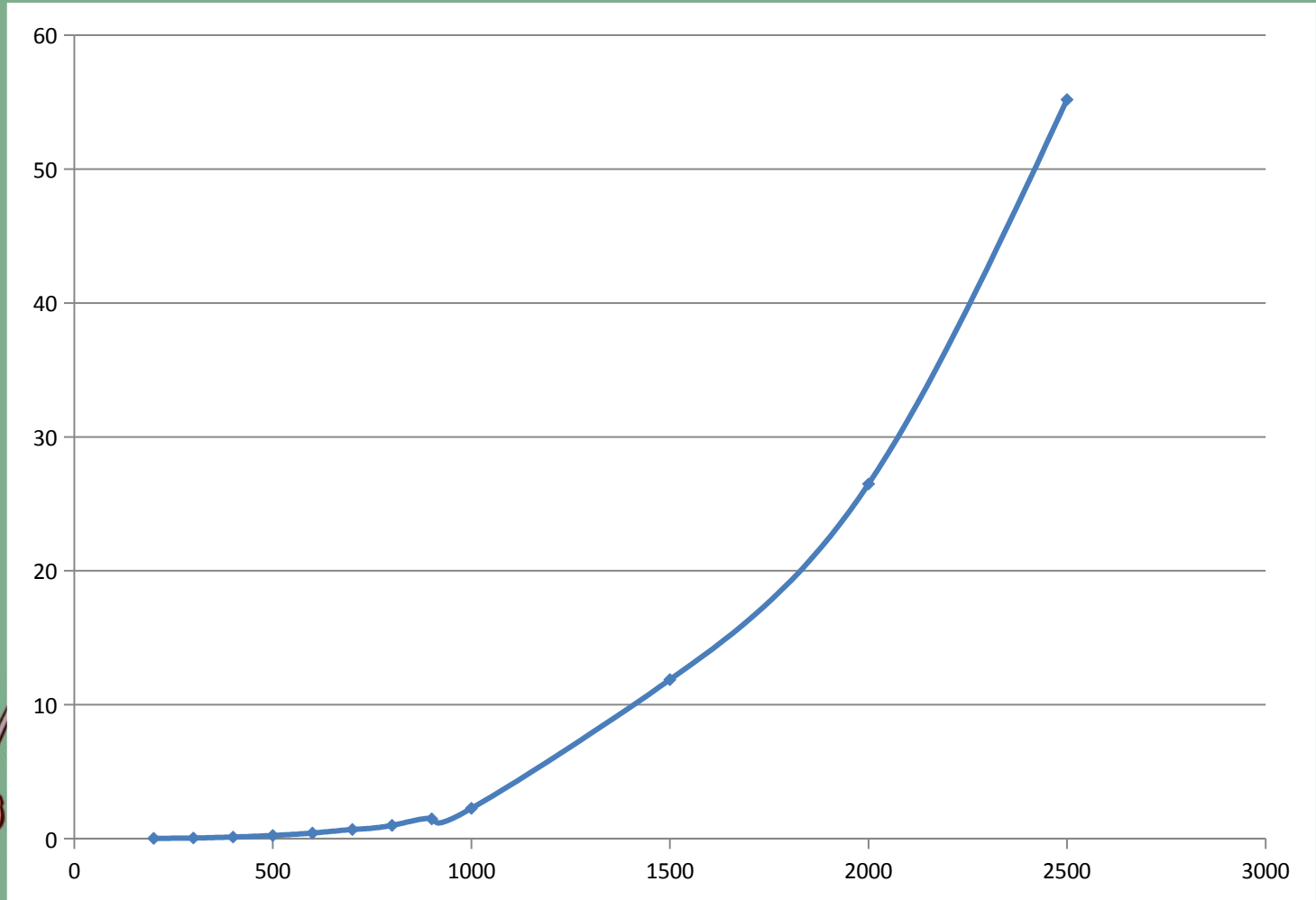

Mjerenja

n	Vrijeme (s)
200	0.02
300	0.05
400	0.12
500	0.24
600	0.42
700	0.68
800	0.99
900	1.47
1000	2.26
1500	11.87
2000	26.48
2500	55.18

Graf

Može li bolje?

- Postoje algoritmi koji imaju bolju složenost od $O(n^3)$

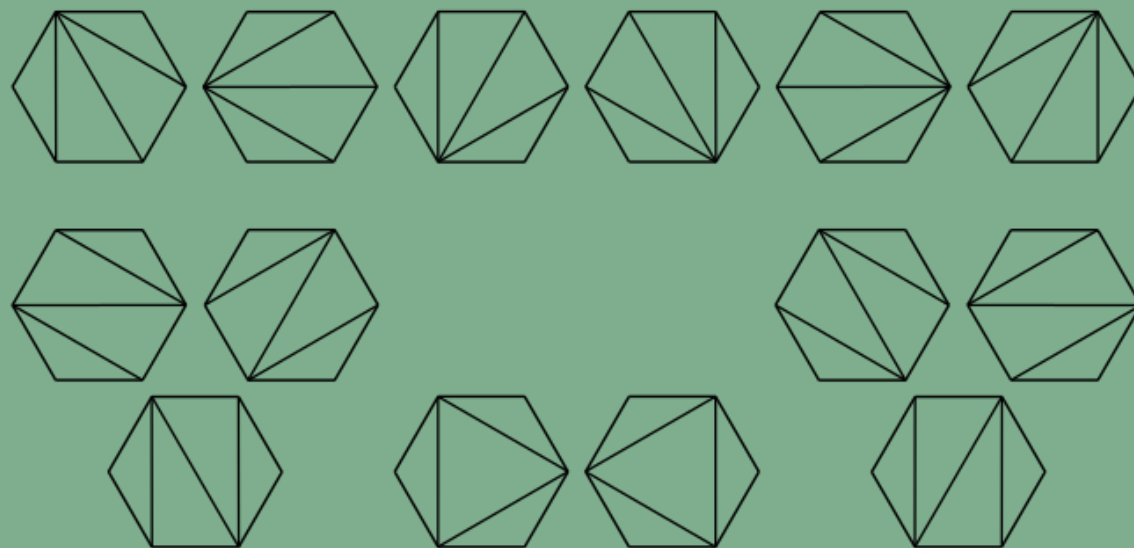
Može li bolje?

- Postoje algoritmi koji imaju bolju složenost od $O(n^3)$
- Jedan od njih je algoritam kojeg su objavili Hu i Shing, kompleksnosti $O(n \log(n))$

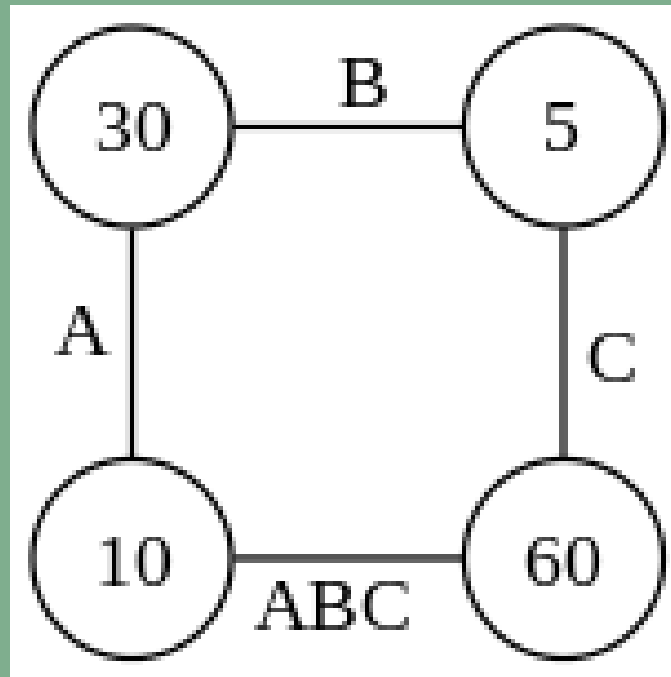
Hu & Shing

- Algoritam povezuje problem ulančanog množenja matrica s problemom podjele pravilnog mnogokuta u trokute.

Primjer

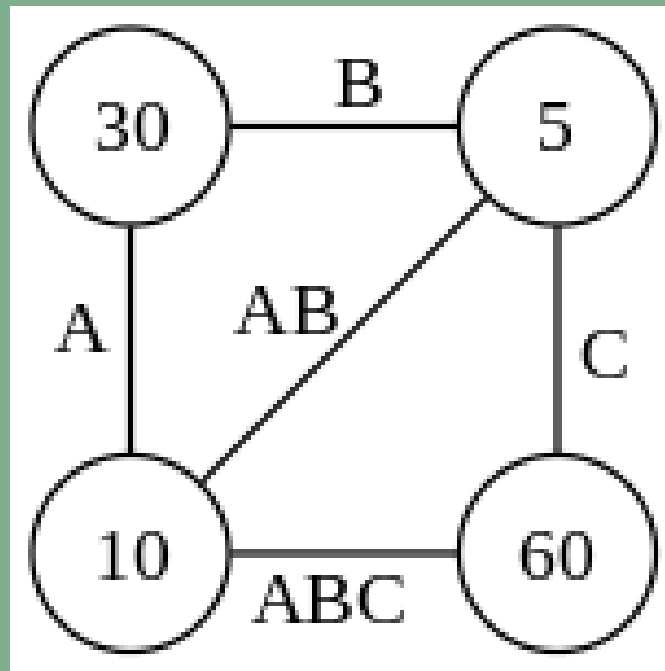
- Dane su matrice A, B, C i konačan rezultat ABC dimenzija redom 10×30 , 30×5 , 5×60 i 10×60

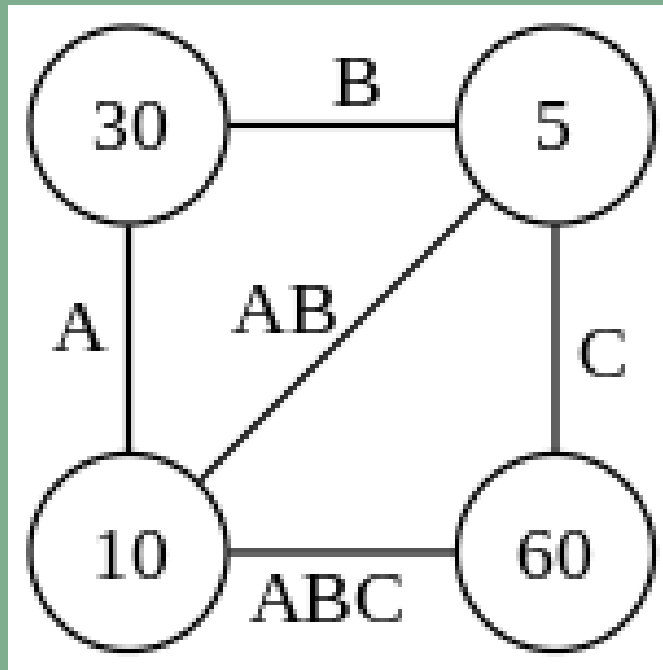
Primjer

- Jedna moguća podjela kvadrata je:

Primjer

- Jedna moguća podjela kvadrata je:

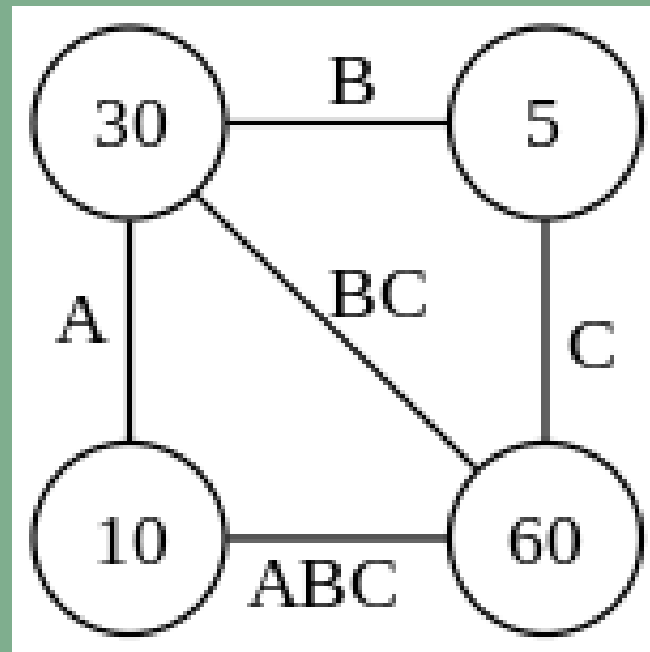

4500
operacija

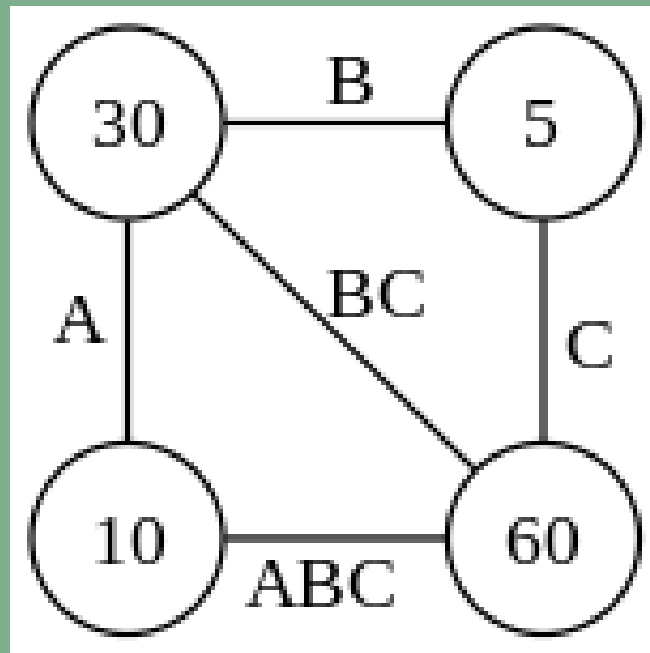
Primjer

- Druga mogućnost:

Primjer

- Druga mogućnost:

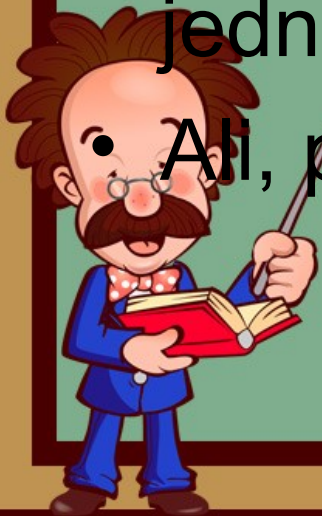
27000
operacija

Zaključak

- Brute force metoda ima eksponencijalnu složenost i puno puta ponavlja računanje određenih vrijednosti
- Dinamičko programiranje daje polinomijalnu složenosti i relativno jednostavan algoritam

• Ali, postoje algoritmi i bolje složenosti

Literatura

- D. M. MOUNT, Design and analysis of computer algorithms, Department of Computer Science, University of Maryland, 2008., 111-115.
- Thomas H.Cormen, Charles E. Leiserson, Ronals L. Rivest, Clifford Stein, Introduction to Algorithms, Second Edition, The MIT Press, Cambridge, Massachussets London, England, 284-290.

Hvala na pažnji!